

Rekenkamercommissie Huizen
T.a.v. Mw. Ria Quapp
Postbus 5
1270 AA Huizen

Onderwerp: zienswijze college /bestuurlijke reactie onderzoek
geheimhouding

Uw brief van : 28 januari 2021 Nummer : 1147818

Ons kenmerk : bajz/rvz Toestel nr : 4 35

Huizen : VERZONDEN 08 MAART 2021 Uw kenmerk : Bijlagen :

Bij beantwoording van deze brief, graag datum, nummer en onderwerp vermelden.

Geachte mevrouw Quapp,

Eind januari jl. ontvingen wij uw onderzoeksrapport "In principe openbaar" en de aanbiedingsbrief waarin wij in de gelegenheid worden gesteld om een bestuurlijke reactie te geven. Graag maken wij gebruik van die gelegenheid.

Algemeen

Uw onderzoek naar de praktijk van geheimhouding in onze gemeente heeft geresulteerd in een goed leesbaar en helder geformuleerd rapport met een aantal praktische conclusies en aanbevelingen. Wij beschouwen dit (zowel voor ons college als voor de gemeenteraad) als een goede aansporing om de werkwijzen rondom het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding te verbeteren. Onlangs publiceerde de rekenkamer van de G 4 eveneens een soortgelijk rapport met aanbevelingen, evenals een brief aan de Tweede Kamer over dit onderwerp in relatie tot de aanstaande wijziging van de wetgeving over geheimhouding. In dat opzicht is het verschijnen van uw eindrapport ook niet ongelukkig: het onderwerp krijgt hierdoor zeker de aandacht die het verdient.

Conclusies

Uw onderzoek heeft geleid tot conclusies waarop wij als volgt reageren:

1. Er is weinig beleid vastgelegd inzake procedures en inhoudelijke afspraken over geheimhouding; dit kan leiden tot onnodige vragen en onduidelijkheid en eventueel ook tot het maken van fouten bij de toepassing van de wettelijke regels.
2. De praktijk van geheimhouding is niet volledig in overeenstemming met de wettelijke kaders en algemene normen voor goed bestuur: veelal ontbreekt een goede motivering/onderbouwing voor geheimhouding, een register van geheime stukken ontbreekt en er is geen duidelijke ambtelijke instructie of leidraad.
3. De gemeenteraad wordt door bovengenoemde factoren soms gehinderd in zijn werk, wat ten koste gaat van de kwaliteit van het bestuur: onduidelijkheid over de noodzaak/rechtvaardiging van geheimhouding kan de rol van volksvertegenwoordiger frustreren indien de openbaarheid moet wijken en het debat niet publiekelijk kan worden gevoerd.

Quapp

Reactie college: dat beleidsmatig weinig is vastgelegd door college en raad (conclusie 1) komt waarschijnlijk doordat dit een vrij technisch onderwerp is. De wettelijke kaders geven de hoofdregels helder aan, maar de uitwerking leidt in de praktijk inderdaad wel eens tot onduidelijkheid. Daarbij moeten wij erkennen dat het vooral conclusie 2 zal zijn die het kernprobleem vormt: indien niet helder wordt gemotiveerd *waarom* geheimhouding nodig en gerechtvaardigd is, zal de raad een ongemakkelijk gevoel houden bij een bekrachtigingsbesluit. Overigens hebben wij niet de indruk (en uw rapport stelt dat ook niet) dat hierdoor onjuiste bekrachtigingsbesluiten zijn genomen: de rechtvaardiging voor geheimhouding was er materieel wel, maar blijkbaar hebben wij onvoldoende expliciet gemaakt *waarom* dat zo was. Niettemin ligt hier een terechte taak/opdracht voor ons college (waarover meer bij de aanbevelingen).

De vraag of en in hoeverre de kwaliteit van het bestuur heeft geleden door de in de conclusies 1 en 2 verwoorde omstandigheden (conclusie 3) valt niet eenduidig te beantwoorden naar ons idee. Wij begrijpen heel goed dat de raad bijvoorbeeld eerder en uitgebreider een publiek debat had willen voeren over de in uw onderzoek genoemde 2 integriteitsdossiers uit de jaren 2018 en 2019. Tegelijkertijd merken wij op dat het juist bij dergelijke dossiers zeer nauw luistert en dat de verschillende belangen goed moeten worden afgewogen. Als ons college er niet in geslaagd is de noodzaak voor geheimhouding goed te onderbouwen, kan dat inderdaad een beletsel zijn voor goede samenwerking en het is daarom een goede suggestie om via het gesprek over beleid-vastlegging m.b.t. geheimhouding dergelijke frustraties in de toekomst te voorkomen.

Aanbevelingen

Op basis van uw onderzoeksconclusies heeft u de volgende aanbevelingen aan de raad geformuleerd:

1. Vraag het college beleid op te stellen over geheimhouding (wettelijke en gemeentelijke eisen, procedures en afspraken over het opleggen, bekrachtigen en opheffen) en bespreek dit beleid met elkaar; regel een periodieke evaluatie;
2. Vraag het college om verbetering van voorstellen door correcte vermelding van de gronden en de motivering/onderbouwing van de noodzaak voor geheimhouding; beperk de geheimhouding tot geheim te houden passages van stukken;
3. Vraag het college en de griffier om te zorgen voor een centraal register van geheime stukken, met daarin vermeld wanneer geheimhouding is opgelegd en/of bekrachtigd, en wanneer heroverweging of opheffing aan de orde is;
4. Laat het college een duidelijke handleiding voor de organisatie opstellen over geheimhouding en de toepassing daarvan, mede in relatie tot begrippen als niet-openbaarheid en vertrouwelijkheid;
5. Vraag de griffier om een specifieke notitie ten behoeve van raadsleden op te stellen over de praktijk van geheimhouding ter verbetering van hun informatiepositie;
6. Geef de agendacommissie in overweging om een besloten deel van een raadsvergadering aan het begin (in plaats van het eind) van de vergadering te plannen, zodat meer tijd beschikbaar is voor een goede bespreking van de noodzaak voor geheimhouding;
7. Bespreek als raad en college dit onderwerp met elkaar (bijvoorbeeld aan de hand van de nota uit aanbeveling 1) gericht op verbeterafspraken en het uit de weg ruimen van "oud zeer".

Reactie college

Een aantal aanbevelingen aan de raad impliceert een door ons college te geven uitwerking, waarop wij als volgt reageren.

Ad 1: wij zijn bereid een beknopte beleidsnota als hier bedoeld voor te bereiden. Bespreking en periodieke evaluatie van aldus vastgesteld beleid zal kunnen bijdragen aan juiste toepassing van de wettelijke regels omtrent geheimhouding.

Ad. 2: deze aanbeveling raakt de kern van de verbeter-mogelijkheden. Wij zullen bij de toepassing van artikel 25 van de Gemeentewet voortaan nadrukkelijker formuleren welke grond voor geheimhouding aan de orde is en welk belang met de geheimhouding gediend is. In de beknopte beleidsnota (zie 1) zullen

Quapp

wij nader ingaan op de vraag of het daarbij dienstig/mogelijk is om de geheimhouding te beperken tot enkel bepaalde passages van documenten.

Ad 3: het opzetten en blijven bewaken van een centraal register zullen wij met de griffier bespreken, uitgaande van de wens voor een overzichtelijk en actueel register. Wij zullen tevens bezien in hoeverre in dat register niet alleen geheimhoudingsbesluiten worden vermeld, maar eventueel ook niet-openbare besluiten die door ons college als zodanig zijn aangemerkt.

Ad 4: wij zullen deze suggestie voor een duidelijke handleiding voor uitwerking bij de gemeentesecretaris en het CMT neerleggen, gericht op heldere toepassing van geheimhoudingsregels door de ambtelijke organisatie en (in aansluiting op aanbeveling 2) een betere motivering van college- en raadsvoorstellen.

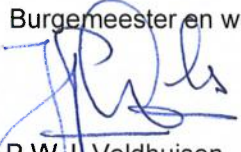
Aanbevelingen 5 en 6 richten zich niet tot ons college, terwijl aanbeveling 7 wat ons betreft toepassing kan krijgen bij gelegenheid van de bespreking van de beleidsnota.

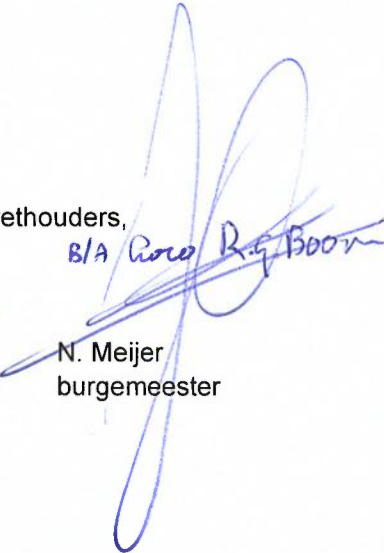
Planning

Wij stellen voor dat in het tweede kwartaal een beleidsnota kan worden geagendeerd voor bespreking met de raad. Op basis daarvan zal verder invulling gegeven kunnen worden aan concrete afspraken over evaluatiemomenten en dergelijke.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders,

P.W.J. Veldhuisen
gemeentesecretaris

N. Meijer
burgemeester